

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อทราบปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิก สหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด ดำรงชำระหนี้เงินกู้ และเพื่อทราบถึงผลกระทบ ที่เกิดขึ้นในเชิงสังคมต่อสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด โดยการรวบรวมข้อมูล พื้นฐานของสหกรณ์ สภาพทางสังคม ทางเศรษฐกิจ ด้วยการสัมภาษณ์ และรวบรวมจาก เอกสารงานวิจัย สิ่งพิมพ์ของสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด จากการรายงาน อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และยังได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์ พนักงานสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด ประชากร คือ สมาชิกสหกรณ์ที่มีหนี้ค้างชำระ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 324 ราย โดยทำการ สัมภาษณ์สมาชิกผู้ที่มีหนี้ค้างชำระนี้ สมาชิกที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกัน พนักงานสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ จำนวน 77 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ เป็นการอภิปรายผลการวิเคราะห์ แบบพรรณนาวิเคราะห์ และใช้ตารางประกอบเพื่อ สนับสนุนการอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด พบว่า เพศ ที่เป็นสมาชิกมากที่สุดคือ เพศชาย จำนวนถึง 168 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.85 รองลงมาเป็น เพศหญิง จำนวน 156 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.15 ระดับอายุที่เกษตรกรเข้าเป็นสมาชิกของ สหกรณ์สูงกว่า 51 ปี มีจำนวน 167 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.54 ระดับอายุ 41-50 ปี มีจำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.41 และระดับอายุต่ำกว่า 40 ปี มีจำนวน 52 ราย คิดเป็น ร้อยละ 16.05 สถานภาพของครอบครัวที่มีการสมรสของสมาชิกถูกต้องตามกฎหมาย มีจำนวน 264 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.48 เป็นหม้ายมีจำนวน 48 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.82 ที่แยกกันอยู่หรือมีการหย่าร้างกันมีจำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.16 และที่เป็นโสด มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.54 ด้านการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์ที่สมัครเข้ามาเป็น สมาชิกมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษามีจำนวน 295 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.05 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.02

การศึกษาสูงถึงชั้นอนุปริญญาหรือสูงกว่า มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.93 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มีสมาชิกต่ำกว่า 5 คน มีจำนวน 246 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.93 ที่มีจำนวนมากกว่า 5 คน ในหนึ่งครอบครัว มีจำนวน 78 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.07

ในด้านของขนาดพื้นที่ในเขตและนอกเขตชลประทาน ลักษณะการถือครองที่ดิน ทำการเกษตร และลักษณะการทำเกษตรในที่ดินถือครอง สมาชิกที่มีที่ดินในเขตชลประทานจำนวนไม่มาก ขนาด 1-10 ไร่ จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.56 ขนาด 11-20 ไร่ จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.70 ขนาด 21-30 ไร่ จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.23 และขนาด 31-40 ไร่ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.62 พบว่า สมาชิกจำนวนน้อยที่มีพื้นที่อยู่ในเขตชลประทาน พื้นที่ที่อยู่ในเขตชลประทานมีเพียงไม่กี่ตำบลและสมาชิกที่อยู่ในเขตชลประทานไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมด เป็นสมาชิกเพียงบางส่วน มีขนาดพื้นที่ 1-10 ไร่ จำนวน 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.44 ขนาด 11- 20 ไร่ มีจำนวน 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.64 ขนาด 21-30 ไร่ มีจำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.41 ขนาด 31-40 ไร่ มีจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.85 ขนาดพื้นที่ 41-50 ไร่ มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.93 และที่มากกว่า 50 ไร่ มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.62 สมาชิกมีพื้นที่อยู่นอกเขตชลประทานมีจำนวนมาก ลักษณะการถือครองพื้นที่ที่ดินในการทำเกษตร สมาชิกเป็นเจ้าของที่ดิน จำนวน 267 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.41 และอื่นๆ คือ ประเภทที่ บิดา มารดา ให้ทำหรือทำร่วมกันกับบิดามารดา ซึ่งไม่ยกหรือแบ่งให้เป็นกรรมสิทธิ์มี จำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.59 เมื่อสมาชิกมีที่ดินที่ถือครองเกษตรกรทำการเกษตรในพื้นที่ที่ถือครองและบางรายทำกิจกรรมหลายอย่างในพื้นที่เดียวกัน เช่น ทำนาและเลี้ยงสัตว์ หรือบางรายทำนาและทำไร่ ทำสวนไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้น จำนวนกิจกรรมที่สมาชิกทำอาจจะมากกว่าหนึ่งอย่างจากการรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้ สมาชิกทำนา จำนวน 318 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.83 เลี้ยงสัตว์ จำนวน 116 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.11 ปลูกพืชไร่ (มันสำปะหลัง) จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.25 ปลูกไม้ยืนต้น (สวนไม้ผล) จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.95 ปลูกพืชผัก จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.43 และอื่น ๆ (ปลูกยาสูบ) จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.43

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว มีบางส่วนที่เก็บไว้บริโภค และบางส่วนเพื่อขายนำเงินมาชำระหนี้ พบว่า รายได้ รายจ่าย และเงินออมของสมาชิก ว่ามีรายได้ในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรจากข้อมูล

ที่รวบรวมได้ รายได้ในภาคการเกษตร สมาชิกมีรายได้เฉลี่ยครอบครัวละ 35,969.14 บาท ต่อรายต่อปี รายได้นอกภาคการเกษตร มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวละ 13,914.82 บาทต่อรายต่อปี สำหรับรายจ่ายในครอบครัวของสมาชิกสหกรณ์ ที่มีรายจ่ายในภาคการเกษตร เฉลี่ยครอบครัวละ 11,786.59 บาทต่อรายต่อปี และรายจ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ยครอบครัวละ 61,550.46 บาทต่อรายต่อปี จะพบได้ว่าเมื่อรวมรายได้ต่อครอบครัวเท่ากับ 49,883.96 บาทต่อรายต่อปี และเมื่อรวมรายจ่ายต่อครอบครัวละ 73,337.05 บาทต่อรายต่อปี รายจ่ายในครอบครัวสูงกว่ารายได้อยู่ จำนวน 23,453.09 บาทต่อรายต่อปี ดังนั้น จะพบว่าภาคเกษตรกรรมเป็นภาคที่มีการลงทุนการผลิตจะประสบกับภาวะขาดทุนอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นฤดูนาปี นาปรังและการออมเงินของสมาชิก สหกรณ์ส่วนมากจะมีรายได้ที่ต่ำกว่ารายจ่าย จำนวน 288 ราย เฉลี่ยติดลบ 32,512.67 บาทต่อครอบครัวต่อปี และรายได้สูงกว่ารายจ่ายเพียง 34 ราย เฉลี่ยรายละ 23,632.35 บาทต่อครอบครัวต่อปี และที่มีรายได้และรายจ่ายเพียงพอกัน จำนวน 2 ราย

จำนวนหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ที่มีหนี้กับสหกรณ์ ระยะเวลาของการเป็นหนี้ระหว่างสหกรณ์ กับหนี้อื่นๆ สมาชิกของสหกรณ์มีจำนวนมากที่กู้ยืมจากสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด จำนวน 324 ตัวอย่าง เป็นหนี้กับสหกรณ์ โดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 32,135.84 บาทต่อครอบครัว และบางรายมีหนี้กับสหกรณ์แล้วยังมีหนี้ที่อื่นอีก ตามญาติพี่น้อง จำนวน 13 ราย เฉลี่ยรายละ 33,307.69 บาทต่อครอบครัว ระยะเวลาที่เป็นหนี้กับสหกรณ์ ระยะเวลา 2-3 ปี มีจำนวน 219 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.59 ระยะเวลาที่เป็นหนี้เกินกว่า 5 ปี มีจำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.83 และระยะเวลาที่เป็นหนี้ 1 ปี มีจำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.41 ระยะเวลาที่เป็นหนี้ 4-5 ปี มีจำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.17 และในขณะเดียวกันสมาชิกอีกจำนวนหนึ่งที่มีหนี้กับสหกรณ์แล้วยังมีหนี้ที่อื่น ๆ อีก จำนวน 13 ราย ระยะเวลา 1 ปี มีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.09 ระยะเวลา 2-3 ปี มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.62 ระยะเวลาการเป็นหนี้เกิน 5 ปี มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.31

ระยะเวลาที่เป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ การขอกู้เงินนำไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ตามที่สมาชิกแจ้งความจำเป็นในการขอกู้เงินเพื่อการลงทุนในการเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงไว้ใช้งานและขายในโอกาสต่อไป จำนวน 166 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.23 เพื่อขอกู้ไปทำการซื้อที่ดิน ทรัพย์สินอื่นๆ เช่น ซื้อที่ดิน ซื้อรถไถนา เครื่องสูบน้ำ จำนวน 89 ราย คิดเป็น

ร้อยละ 27.47 และนำไปลงทุนในการเพาะปลูกพืช ได้แก่ การทำนา ทำไร่ จำนวน 69 ราย คิดเป็น ร้อยละ 21.30 จะเห็นได้ว่านั้นคือวัตถุประสงค์ที่ยื่นคำขอกู้ต่อสหกรณ์ แต่เมื่อได้รับเงินกู้ไปแล้ว สมาชิกสหกรณ์จำนวนเกินครึ่งจะไม่ซื่อสัตย์ต่อการใช้จ่ายเงินกู้ให้เป็นไปตามคำขอกู้ที่ให้ไว้กับสหกรณ์ จากที่ได้ไปพบปะกับสมาชิก ผู้วิจัยได้ข้อมูลพอที่จะสรุปรวมประเด็นได้ดังนี้ นำเงินกู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้เงินจากสหกรณ์ จำนวน 229 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.68 และที่นำเงินกู้ไปใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้เงิน เนื่องจากมีความจำเป็นและสาเหตุอื่น ๆ เช่น เป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร ค่าใช้จ่ายในการทำบุญตามประเพณี ตลอดจนรักษาบุคคลที่เจ็บป่วยในครอบครัว มีจำนวน 95 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.32 ในเมื่อถึงระยะเวลาที่สมาชิกต้องส่งชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก สหกรณ์ ก็ไม่สามารถชำระได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย จำนวน 246 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.93 และส่วนที่ชำระเงินต้นได้บ้างและดอกเบี้ยบางส่วนแต่ไม่หมด จำนวน 78 ราย คิดเป็น ร้อยละ 24.07

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด ค้างชำระหนี้เงินกู้ จากสาเหตุที่ทำให้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ ปัจจัยที่พอจะสรุปได้ดังนี้

2.1 ผลผลิตการเกษตรเสียหายจากน้ำท่วม ฝนแล้ง ผลผลิตไม่ได้ตามที่คาดหวัง จำนวน 100 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.86

2.2 สมาชิกขายสัตว์เลี้ยงไปแล้ว แต่มีความจำเป็นที่จะต้องนำไปใช้ในสิ่งที่จำเป็นก่อน เช่น เป็นค่าการศึกษาบุตร รักษาบุคคลในครอบครัวที่เจ็บป่วย นำไปชำระหนี้ในกลุ่มญาติพี่น้องก่อน มีจำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.54

2.3 เมื่อมีรายได้นำไปใช้จ่ายในการบริโภคในครอบครัวก่อน มีจำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.66

2.4 ไม่สามารถส่งชำระเงินกู้ได้เนื่องมาจากยังไม่ได้ขายสัตว์เลี้ยง เพราะมีขนาดยังไม่โตหรือยังไม่ได้ราคาเป็นที่พอใจ จำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.80

2.5 สมาชิกยังไม่มีรายได้จากทางใดเพราะประสบจากภัยธรรมชาติ ไม่ได้ไปทำงานทำหรือรับจ้างที่อื่น ๆ มีจำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.93

2.6 ขายสัตว์เลี้ยงที่เลี้ยงไว้ นำไปปลูกบ้านและชำระหนี้ในกลุ่มญาติพี่น้องก่อน มีจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.78

2.7 บางรายก็นำเงินที่มีรายได้ไปแต่งงานบุตรก่อน มีจำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.54

2.8 ให้บุตรไปทำงานต่างประเทศและถูกโกงไม่ได้ไปทำงาน โดยต้องสูญเสียเงิน มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.93

2.9 มีรายได้นำไปซื้อรถมอเตอร์ไซด์ให้บุตรก่อน มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.93

2.10 เมื่อมีรายได้นำไปลงทุนค้าขายผลไม้ และประสบกับภาวะ การขาดทุน ไม่สามารถส่งชำระได้ มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.93

2.11 เมื่อมีรายได้จากการขายผลผลิตหรือจากส่วนอื่นก็ตามนำเงินไปซื้อที่นา ก่อนมีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.62

2.12 นำเงินไปลงทุนรับเหมาก่อสร้างกับญาติ แต่ถูกโกงค่าแรงไม่ได้คืนจึงไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.62

2.13 เนื่องจากบุตรประสบอุบัติเหตุจากรถมอเตอร์ไซด์ ทำให้เสียชีวิตและนำเงินไปทำศพลูกชายก่อน มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.62

2.14 เนื่องจากลมพายุพัดบ้านพังเสียหาย ต้องนำไปซ่อมแซมบ้านเรือนก่อน จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.31

2.15 นำเงินที่มีอยู่ไปปรับปรุงที่นา ก่อนยังไม่ส่งชำระเงินกู้กับสหกรณ์ มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.31

2.16 บางรายก็นำเงินรายได้จากการขายผลผลิต ไปทำบุญให้กับบรรพบุรุษ ที่เสียชีวิตก่อนโดยที่บอกว่านำเงินที่ชาวบ้านทำบุญมาใช้ชำระหนี้กับสหกรณ์ อาจชำระได้เพียงดอกเบี้ย จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.31

2.17 บางรายที่มีรายได้แต่กลับนำไปบวชบุตรก่อน และจะหารายได้มาส่งชำระหนี้สหกรณ์ในโอกาสต่อไป มีจำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.31

จากสาเหตุดังกล่าว ที่ทำให้สมาชิกที่ค้างชำระหนี้เงินกู้จะเห็นว่าสมาชิก จำนวนมาก นำเงินรายได้ไปใช้ในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และเป็นเพราะสมาชิกอาจจะคิดว่าสหกรณ์ คิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ สามารถส่งแต่ดอกเบี้ยได้โดยไม่ต้องส่งเงินต้นก็ได้ จึงทำให้สมาชิกขาดความซื่อสัตย์ และความจงรักภักดี ต้องแนะนำให้สมาชิกมีความซื่อสัตย์ และมีความจงรักภักดี ตลอดจนวินัยทางการเงิน คือ ต้องส่งชำระเงินกู้เมื่อมีเงิน และกั๊กยามที่ต้องการใช้เงิน

จึงไม่ผิดสัญญากู้เงินกับสหกรณ์ และยังคงแนะนำให้สมาชิกสหกรณ์ใช้เงินกู้ ที่ยืมไปจากสหกรณ์ใช้ตามวัตถุประสงค์ของคำขอกู้

ในการชำระหนี้กับสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด พบว่า มีลักษณะคล้ายๆ กัน คือ สมาชิกจะแก้ปัญหาโดย การส่งชำระเงินต้นและดอกเบี้ยบางส่วน แต่ไม่สามารถจะชำระเงินต้นและดอกเบี้ยได้หมด จำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.85 สมาชิกขายผลผลิตที่ผลิตได้ ได้แก่ ผลผลิตจากการทำนา โดยการขายข้าวเปลือกกับพ่อค้าเพื่อนำมาชำระหนี้ต่อสหกรณ์ จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.37 โดยการแก้ไขปัญหาในการส่งชำระให้ลูกไปทำงานในต่างจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร และส่งเงินมาส่งชำระหนี้กับสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.14 สมาชิกที่กู้ยืมเงินจากสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด บางรายจะขายผลผลิตจากสัตว์เลี้ยงที่นำเงินกู้มาซื้อไว้ใช้งาน และขายในโอกาสที่มีราคาดี เช่น วัว ควาย มาชำระหนี้ต่อสหกรณ์ จำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.19 จากการรับจ้างทั่วไปในจังหวัดมหาสารคาม บางรายเป็นผู้ขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง ขับรถสามล้อรับจ้าง สมาชิกทำทุกอย่างให้เกิดรายได้และนำมาส่งชำระจำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.19 บางรายหารรายได้จากการขายผลไม้ หรือนำเสื้อผ้าสำเร็จรูป ไปหาจำหน่ายตามตลาดนัด ซึ่งเป็นรายได้ที่นอกเหนือจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร มีจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.09 มีสมาชิกจำนวนไม่มากนักที่ประสบกับปัญหาในการส่งชำระจึงต้องขายที่นำมาชำระหนี้ซึ่งเป็นทางสุดท้ายของสมาชิก จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.62 ซึ่งสมาชิกบางรายที่กู้ยืมไปแล้วไม่มีความสามารถที่จะส่งชำระการประกอบอาชีพก็ไม่พอที่จะเลี้ยงบุคคลในครอบครัว สมาชิกบางรายรอเงินจากสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ต่อเมื่อเสียชีวิต จะให้ทายาทนำไปชำระหนี้กับสหกรณ์ เพราะไม่มีความสามารถในการส่งชำระ มีจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.62 จากผลการวิจัยพบว่าสมาชิกสหกรณ์มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากการค้างชำระหนี้เงินกู้กับสหกรณ์ โดยทุกรายมีแนวความคิดที่จะส่งชำระหนี้ต่อสหกรณ์ไม่มีรายใดที่คิดจะบิดพลิ้วในการส่งชำระหนี้ ดังกล่าว อาจจะเป็นเพราะว่าในการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์สมาชิกต้องนำเอาหลักทรัพย์มาจำนองค้ำประกันเงินกู้ ซึ่งเป็นโฉนดที่ดินหรือ น.ส.3 เป็นเพราะเหตุนี้ที่สมาชิกต้องหาเงินมาชำระหนี้กับสหกรณ์ให้หมดเพื่อที่จะถอนจำนองหลักทรัพย์เป็นของตนเองต่อไป

3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงสังคม ต่อสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด จากการที่สมาชิกไม่สามารถส่งชำระหนี้กับสหกรณ์ได้ตามกำหนด ส่งผลกระทบหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านสภาพทางการเงินของสหกรณ์ สมาชิกค้างชำระเงินต้นและดอกเบี้ยจำนวนมาก ทำให้สหกรณ์ขาดสภาพคล่องในการบริหารการเงิน

3.2 ด้านการบริหารงานของสหกรณ์ สหกรณ์ต้องมีภาระในการส่งชำระหนี้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ทำให้สหกรณ์ต้องผิดสัญญาในการชำระหนี้กับธนาคาร ทำให้เสียเครดิตและธนาคารระงับการให้เงินกู้กับสหกรณ์

3.3 ด้านสมาชิกสหกรณ์ สมาชิกมีการลงทุนในการผลิตสูง แต่รายได้ต่ำ จนเป็นสาเหตุที่ทำให้สมาชิกต้องผิดสัญญาในการส่งชำระหนี้ต่อสหกรณ์ ตลอดจนถึงการดำเนินคดีกับสมาชิกที่ผิดสัญญา

3.4 ด้านการชำระหนี้ของสมาชิก มีผลกระทบกับสหกรณ์ คือ สมาชิกสหกรณ์ที่มีประวัติการชำระหนี้ดี ก็เริ่มเลียนแบบในการที่ไม่ส่งชำระหนี้ตามไปด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการค้างชำระหนี้เงินกู้ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่

1. สมาชิกสหกรณ์ที่ค้างชำระหนี้
2. สมาชิกสหกรณ์ที่อยู่ใกล้เคียงกับสมาชิกที่ค้างชำระหนี้
3. คณะกรรมการดำเนินงาน พนักงานสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

เพื่อให้ได้ข้อมูลมาทำการตอบวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นสาเหตุของการค้างชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์ และผลกระทบทางสังคมต่อสหกรณ์ เพื่อที่จะนำมาเปรียบเทียบกับผู้ที่วิจัยไว้ในพื้นที่อื่น ๆ ว่าจะมีความแตกต่างหรือเหมือนกันหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างของสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด ดังนี้

1. ลักษณะปัญหาทางการผลิตทางการตลาด และสภาพสิ่งแวดล้อมตลอดจนภัยธรรมชาติ ผลการศึกษาเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล ราคาปัจจัยการผลิตที่มีราคาสูง เช่น ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช ค่าแรงงาน ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงตามไปด้วย เมื่อสมาชิกสหกรณ์ทำการผลิตที่ต้นทุนสูง ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ยิ่งทำให้ขาดทุน และยิ่งไปกว่านั้นสมาชิกทำการเกษตรโดยการปลูกพืชชนิดเดียว ต้องเสี่ยงกับการขึ้นลงของราคาผลผลิต และความเสียหายจากภัยธรรมชาติ เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองมหาสารคาม จำกัด ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนธรรมชาติ ตลอดจนพื้นที่ทำการเกษตรเป็นที่ราบลุ่มทำให้น้ำท่วมได้ง่าย

การเตรียมดินการเก็บเกี่ยวผลผลิตต้องกระทำแบบทันทีทันใดเพื่อให้ทันกับสภาพของ
ภูมิประเทศและฤดูกาลผลิต

2. ลักษณะปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่
รายจ่ายภาคเกษตร รายจ่ายนอกภาคเกษตร ที่ดินทำกิน การออมเงิน รายได้สุทธิในภาค
เกษตรและรายได้สุทธิทั้งหมด พบว่า การแก้ปัญหาโดยการส่งชำระดอกเบี้ยบางส่วนจากการ
ขายผลผลิต การขายสัตว์เลี้ยง การไปรับจ้างทำงานในต่างจังหวัดจะเป็นโอกาสที่ทำให้
สมาชิกสหกรณ์ชำระหนี้ได้มากขึ้น

ผลของการศึกษา ยังเป็นแนวเดียวกับของผู้วิจัยหลายท่าน ตามที่ได้กล่าวถึงใน
ตอนต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัลยาพร กัลยาบุตร (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา
และพบว่า การใช้สินเชื่อการเกษตรจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรายได้สุทธิในฟาร์ม และ
ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครอบครัว ในขณะที่เดียวกัน กัลยา ไตวิเชียร (2535: บทคัดย่อ)
ได้ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืน ก็คือรายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนม และ
รายได้สุทธิจากการเกษตรอื่นๆ ยิ่งไปกว่านั้นความสามารถในการส่งชำระคืนเงินกู้ขึ้นอยู่กับ
ค่าใช้จ่ายในครอบครัวเป็นสำคัญเช่นเดียวกับ กัมปนาท เพ็ญสุภา (2536 : บทคัดย่อ) ศึกษา
พบว่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานฟาร์ม ค่าใช้จ่ายในครอบครัว ค่าใช้จ่ายในทรัพย์สิน
หมุนเวียน และรายได้ที่เป็นเงินสดจากการทำฟาร์ม มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระ
คืนเงินกู้ในขณะที่ สมเกียรติ ฉายไชน์ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า มีผลเป็นเช่นเดียวกับ
การศึกษาในครั้งนี้คือ สมาชิกสหกรณ์ทั่วประเทศที่กู้เงินไปไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้เพราะมี
รายได้จากการเกษตรน้อย ในขณะที่เดียวกันต้องใช้จ่ายในการบริโภค อุปโภคในครอบครัวสูง
จึงไม่มีเงินเหลือออมหรือชำระคืนเงินกู้ และจากการศึกษาของ สุพจน์ วัฒนวิเชียร (2543 :
บทคัดย่อ) ยังพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก คือ การทวงถามหนี้ของ
สหกรณ์ ทรัพย์สินในฟาร์ม ความรับผิดชอบของสมาชิกสหกรณ์และรายได้ มีผลและอิทธิพล
ต่อการส่งชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด

3. ลักษณะปัญหาเกิดจากการดำเนินงานของสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์มีสมาชิก
จำนวนมากและมีพื้นที่ในการดำเนินงานกว้าง ตลอดจนสมาชิกอยู่กันกระจายทั่วทั้งอำเภอ
เมืองมหาสารคามและอำเภอแกดำบางตำบล อำเภอบรบือบางตำบล จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้
พนักงานของสหกรณ์ มีอยู่จำนวนไม่มากดูแลไม่ทั่วถึง เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด รองลงมา คือ
ไม่มีการแนะนำในการทำการแผนการผลิตให้กับสมาชิก ไม่มีเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ที่ส่งเสริม
การประกอบอาชีพของสมาชิกที่มีความชำนาญ และมีประสบการณ์สามารถให้คำแนะนำใน

การประกอบอาชีพ และเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิกให้เข้าไปตาม วัตถุประสงค์ที่ขอกู้ ตลอดจนคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ ควรมีแนวทางในการ แก้ปัญหาให้สมาชิกที่ประสบกับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยถึงสาเหตุของการค้างชำระเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมือง มหาสารคาม จำกัด มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรจัดให้มีการส่งเสริมอาชีพให้แก่สมาชิกอย่างจริงจัง พร้อมทั้งจัดหาอุปกรณ์ การผลิตสำหรับงานอาชีพเสริม จัดหาตลาดรองรับเพื่อขายผลผลิตในราคาที่ยุติธรรมไม่ให้ถูก เอะไรต์เขาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และควรแนะนำให้มีการทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อ ให้มีผลผลิตที่หลากหลายชนิด เป็นการลดความเสี่ยงเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำควรจัดหาเงินทุน มาช่วยเหลือวัสดุการเกษตรและการอุปโภค บริโภคในอัตราดอกเบี้ยต่ำและเป็นเงินกู้ระยะยาว เพื่อผ่อนคลายนั่นแก่ที่ค้างชำระจัดทำสัญญาการชำระคืนเงินกู้ให้สมาชิกที่ส่งชำระในแต่ละปี ไม่สูงมาก ตามความสามารถของสมาชิก

2. จัดหาวิธีการ และแนวทางในการเชิญชวนสมาชิกให้หันมาออมเงินให้มากขึ้น ลดการใช้จ่ายแบบฟุ่มเฟือย และสิ่งที่ไม่จำเป็นนอกภาคการเกษตรลง โดยเน้นให้ใช้เงินเท่าที่ จำเป็นต่อการครองชีพ และก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

3. การติดตามเร่งรัดหนี้ การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสมาชิก คณะกรรมการต้อง ดูแลกำกับให้พนักงานสหกรณ์ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายเงินกู้อย่างเคร่งครัด และเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามการส่งชำระหนี้ต่อสหกรณ์ ควรจะมอบหมาย ให้กรรมการดำเนินการ ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มเพราะบุคคลเหล่านี้มีความใกล้ชิด และรู้ความเคลื่อนไหวของสมาชิกสหกรณ์เป็นอย่างดี จึงน่าจะประสบความสำเร็จสูงในการ ติดตามหนี้ แต่ก่อนการที่จะมีการติดตามหนี้สินของสมาชิกควรจัดการอบรมให้ความรู้แก่ บุคคลดังกล่าวก่อน เพื่อที่จะทราบแนวทาง และวิธีการเร่งรัดติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน กู้ของสมาชิก

4. มีการกำหนดยุทธวิธีการติดตาม และเร่งรัดหนี้จากสมาชิกอย่างต่อเนื่องโดยวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า ต้องมีการตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกซึ่งอาจจะมอบหมายให้ประธานกลุ่มดำเนินการและต้องมีการส่งหนังสือเตือนหนี้ และหนังสือรับรองยอดเงินที่เป็นหนี้ เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์อย่างเคร่งครัด

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดหางานนอกภาคเกษตร มาสนับสนุนเป็นรายได้เสริมให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มจากภาคเกษตร เพื่อให้มีกำลังการชำระหนี้เพิ่มขึ้น เช่น งานหัตถกรรม ในครัวเรือน อุตสาหกรรมในครัวเรือน และควรแนะนำส่งเสริมด้านการตลาด การจัดจำหน่าย จะต้องประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นแนวทางที่จะทำให้สมาชิกสหกรณ์มีรายได้เพิ่มนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้น และจะเป็นการลดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมืองได้ด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY